

In memoriam Filep László

(1941–2004)

Amikor a *Historia Scientiarum* első számát készítettük, Filep László matematikatörténész lelkesen vállalta, hogy tanulmányt ír folyóiratunkba. Akkor még nem gondoltuk, hogy ez lesz első és utolsó dolgozata, amelyet megjelentethetünk. Filep László 2004. november 19-én hirtelen eltávozott közölünk, nagy úrt hagyva maga után.

1941. december 6-án született Császlón. A középiskolát Mátészalkán, az egyetemet Debrecenben végezte. 1964-ben matematika-fizika szakos tanári képesítést szerez. Kisdoktoriját Szénássy Barnánál matematikatörténetből és algebrából védi meg, majd a rendszerváltozás után PhD minősítést szerez.

Eleinte középiskolákban tanít, majd 1973-ban a Nyíregyházi Főiskolára kerül, ahol matematikatörténetet és algebrát tanít. Közben több évig vendégtanár a líbiai Tripoli város egyetemén.

A matematikatörténet szakavatott és lelkes művelője volt. Sokat publikált nemcsak magyarországi, de erdélyi matematikusokról is. Összefoglaló tanulmánya *Magyar matematika Erdélyben a két világháború között* címmel a Magyar Tudomány 2001/5-ös számában jelent meg. Bereznai Gyulával közösen megírta *A számírás története* című könyvet (Első kiadás 1982., második 1999., bolgár nyelvű kiadás 1985.). A matematikatörténet jelentős műve az 1997-ben megjelent *A tudományok királynője (A matematika fejlődése)* című igen alapos munkája, amelyben nemcsak a matematika, és ezen belül a magyar matematika történetét mutatja be, hanem a könyv második részében röviden tárgyalja a matematika főbb fejezeteit is.

Fontos szerepe volt abban, hogy jobban megismerhettük G. B. Halsted amerikai matematikus szerepét a Bolyai-kultusz kialakításában (*Természet Világa*, Bolyai-émlékszám 2003., *Korunk*, 2004/6).

Tagja volt a neves International Commission on History of Mathematics-nak valamint az MTA Komplex Tudománytörténeti Bizottságának.

Élete utolsó napját az MTA könyvtárában töltötte, újabb tanulmányokhoz gyűjtve az anyagot, majd este előadást tartott a budapesti Sapiientia Hittudományi Főiskolán. Előadás közben összeesett és meghalt.

Tele volt tervekkel, adatokat kért erdélyi matematikusokról, tanulmányt készült írni a *Historia Scientiarum* jelen számába is. Ezek már mind csak tervek maradnak.

Filep László halálával nemcsak egy kitűnő matematikatörténésszel lettünk szegényebbek, de mi erdélyiek, egy igaz baráttal is.

Kása Zoltán